

WSTĘP

Książka *Język niemiecki – Gramatyka*

- przeznaczona jest dla wszystkich, którzy opanowali już podstawy języka niemieckiego i chcieliby powtórzyć, usystematyzować i utrwalić wiedzę z zakresu gramatyki.
- omawia kolejno najważniejsze zagadnienia gramatyczne, niezbędne w poprawnej, a tym samym skutecznej komunikacji w języku niemieckim.
- Każde z zagadnień gramatycznych zostało przedstawione na wielu przykładach, które nie tylko je wyjaśniają, ale z pewnością pomagają w jego zapamiętaniu.
- Główną zaletą książki są ćwiczenia pozwalające na zastosowanie zdobytej wiedzy gramatycznej w praktyce.
- Ćwiczeniami są tu wypowiedzi, zarówno ustne jak i pisemne, z jakimi można się spotkać w życiu codziennym używając języka niemieckiego.
- Większość ćwiczeń została oparta na zadaniach zawartych w książce *Język niemiecki – Teksty*. Są to zarazem typowe zadania wymagane na maturze i egzaminach z języka niemieckiego.

Ćwiczenia oparte na zadaniach z książki *Język niemiecki – Teksty* zostały oznaczone piktogramami, które z pewnością pomogą je szybko odnaleźć.

- A** – To zadanie polega na udzieleniu lub zasięgnięciu informacji.
→ A/207 Polecenie do niego znajdziesz jako A na stronie 207.
- B** – To zadanie polega na zrelacjonowaniu jakiegoś wydarzenia, opowiadaniu o czymś. Polecenie do niego znajdziesz jako B na stronie 79.
→ B/77
- C** – To zadanie polega na przeprowadzeniu dyskusji z partnerem i przekonaniu go do swojego punktu widzenia. Polecenie do niego znajdziesz jako C1 na stronie 248.
→ C1/248
- I** – To zadanie polega na przedstawieniu jakiejś wypowiedzi w formie pisemnej, np.: listu prywatnego, formalnego, kartki z krótką informacją.
→ I/83 Polecenie do niego znajdziesz jako I na stronie 83.

SPIS TREŚCI

1. RZECZOWNIK	6
1.1. Odmiana rzeczownika – Nominativ/Dativ/Akkusativ	6
1.2. Odmiana rzeczownika – Genitiv; Odmiana imion i nazw własnych	16
1.3. Odmiana słaba rzeczowników	23
1.4. Użycie rzeczownika z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym	27
1.5. Rzeczowniki z przyimkami	36
2. ZAIMEK	44
2.1. Zaimek osobowy	44
2.2. Zaimek dzierżawczy	51
2.3. Zaimki wskazujące i nieokreślone	55
2.4. Zaimek <i>es</i> i <i>man</i>	61
3. PRZYMIOTNIK	66
3.1. Odmiana przymiotnika	66
3.2. Stopniowanie przymiotników	80
3.3. Przymiotniki z przyimkami	85
4. PRZYSŁÓWEK	92
4.1. Przysłówek czasu	92
4.2. Przysłówek miejsca	98
4.3. Przysłówek sposobu	102
4.4. Stopniowanie przysłówków	105
5. LICZEBNIKI	108
6. PRZYIMEK	112
6.1. Przyimki z Akkusativem/Dativem/Genitivem	112
6.2. Przyimki z Dativem i Akkusativem do określania miejsca	120
6.3. Przyimki do określania miejsca	124
6.4. Przyimki do określania czasu	128
6.5. Przyimki do określania sposobu, powodu ...	132
7. CZASOWNIK	136
7.1. Odmiana czasowników w czasie teraźniejszym	136
7.2. Czasowniki złożone	143
7.3. Czasowniki złożone rozdzielnie i nierozdzielnie	150
7.4. Czasowniki zwrotne	154
7.5. Czasowniki modalne	159
7.6. Czasownik <i>lassen</i>	165
7.7. Czasowniki z przyimkami	168
7.8. Wyrażenia rzeczownikowo-czasownikowe	178

8. IMIESŁOWY (PARTIZIP I/PARTIZIP II)	188
9. PRZECZENIA	194
10. CZASY	200
10.1. Czas przeszły <i>Präteritum</i>	200
10.2. Czas przeszły <i>Perfekt</i>	206
10.3. Czas przeszły <i>Plusquamperfekt</i>	214
10.4. Czas przyszły	217
10.5. Użycie czasów	220
11. STRONA BIERNA (PASSIV).....	222
11.1. Strona bierna w czasie teraźniejszym	222
11.2. Strona bierna w czasie teraźniejszym z czasownikiem modalnym	227
11.3. Strona bierna w czasie przeszłym	230
11.4. Strona bierna w czasie przyszłym	234
11.5. Formy konkurencyjne do strony biernej	235
11.6. Strona bierna stanu (<i>Zustandspassiv</i>)	236
12. TRYB ROZKAZUJĄCY	238
13. TRYB PRZYPUSZCZAJĄCY (KONJUNKTIV)	242
13.1. Konjunktiv II <i>Präteritum</i>	242
13.2. Konjunktiv II <i>Plusquamperfekt</i>	250
14. MOWA ZALEŻNA	254
15. BUDOWA ZDANIA	258
15.1. Zdania oznajmujące	258
15.2. Zdania pytające	261
15.3. Zdania współrzędnie złożone z szykiem prostym	266
15.4. Zdania współrzędnie złożone z szykiem przestawnym	269
15.5. Zdania z podwójnymi spójnikami	274
15.6. Konstrukcje bezokolicznikowe	279
15.7. Zdania podmiotowe i dopełnieniowe z <i>dass</i>	286
15.8. Zdania pytające niebezpośrednie	289
15.9. Zdania podrzędne przyczyny	293
15.10. Zdania okolicznikowe czasu	297
15.11. Zdania przyzwalające	305
15.12. Zdania okolicznikowe celu	310
15.13. Zdania przydawkowe	315
15.14. Zdania okolicznikowe sposobu	320
15.15. Zdania skutkowe	326
15.16. Zdania porównawcze realne	330
15.17. Zdania warunkowe rzeczywiste	334
16. DODATKI	340
16.1. Wykaz ważniejszych pojęć gramatycznych w języku niemieckim	340
16.2. Tabela czasowników nieregularnych	342
16.3. Klucz do ćwiczeń	345

1. RZECZOWNIK

1.1. ODMIANA RZECZOWNIKA – NOMINATIV/ DATIV/ AKKUSATIV

NOMINATIV

▲ *Nominativ jest odpowiednikiem polskiego mianownika i odpowiada na pytanie: Wer? Was? (Kto? Co?)*

▲ *Nominativ rzeczowników z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym:*

	Liczba pojedyncza			Liczba mnoga
	rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki	
Rodz. określ.	der Sohn	die Tochter	das Kind	die Söhne/Töchter/Kinder
Rodz. nieokreśl.	ein Sohn	eine Tochter	ein Kind	– Söhne/Tochter/Kinder

▲ *Rzeczowniki występujące w Nominativie pełnią najczęściej funkcję podmiotu w zdaniu, np.:*

Eine Frau wollte über die Straße gehen.
Ein Mann ist gerade herangekommen.
Die Frau hat den Mann um Hilfe gebeten.
Der Mann hat der Frau geholfen.

▲ *Nominativ używany jest w zwrotach skierowanych do kogoś, m.in. w listach, np.:*

Lieber Peter,
Liebe Helga,
Sehr geehrter Herr Neumann,
Sehr geehrte Frau Neumann,

▲ *Rzeczowniki będące w zdaniu orzecznikiem występują w Nominativie po czasownikach: sein (być), werden (stawać się, zostać), scheinen (wydawać się), np.:*

Er ist ein berühmter Architekt.
Das tolle Auto ist sicher ein Subaru.
Ich werde ein guter Arzt.
Er scheint ein guter Ingenieur zu sein.

▲ *Rzeczowniki w Nominativie stoją w zdaniu pojedynczym przed orzeczeniem bądź zaraz po nim, np.:*

Die Frau wohnt schon seit 2 Jahren in Berlin.

1.1. ODMIANA RZECZOWNIKA – NOMINATIV/ DATIV/ AKKUSATIV

Schon seit 2 Jahren wohnt die Frau in Berlin.
In Berlin wohnt die Frau schon seit zwei Jahren.

▲ *W zdaniach podrzędnych z szykiem końcowym Nominativ występuje na początku zdania podrzędnego, zaraz po łączniku, np.:*

Ich wusste nicht, dass die Frau schon seit zwei Jahren in Berlin wohnt.
Du hast aber keinen gefragt, wo die Frau jetzt wohnt.

AKKUSATIV

▲ *Akkusativ jest odpowiednikiem polskiego biernika i odpowiada na pytanie: Wen? Was? (Kogo? Co?)*

▲ *Akkusativ rzeczowników z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym:*

	Liczba pojedyncza			Liczba mnoga
	rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki	
Rodz. określ.	den Sohn	die Tochter	das Kind	die Sohne/Töchter/Kinder
Rodz. nieokreśl.	einen Sohn	eine Tochter	ein Kind	-- Sohne/Töchter/Kinder

▲ *Występuje z czasownikami wymagającymi dopełnienia w Akkusativie, np.:*

Ich habe gestern den Mann getroffen, von dem ich dir erzählt habe.
Wann bekomme ich endlich einen Brief von dir?
Er bittet die Frau um Hilfe.
Liest du das Buch noch?

▲ *Istnieją czasowniki, które w języku niemieckim, w przeciwieństwie do polskiego, wymagają dopełnienia w Akkusativie, np.:*

anrufen (zadzwoić do kogoś) – Ich rufe den Chef morgen früh an.
begleiten (towarzyszyć komuś) – Darf ich deine Freundin nach Hause begleiten?
beneiden (zazdrościć komuś) – Ich beneide die Kinder um ihre Sorglosigkeit.
heiraten (wyjść za mąż, ożenić się) – Möchtest du den Mann wirklich heiraten?
stören (przeszkadzać) – Musst du deinen Bruder beim Spielen stören?
unterbrechen (przerwać komuś) – Unterbrich mich nicht!
vergessen (zapomnieć (o czymś)) – Vergiss den Regenschirm nicht!

▲ *Akkusativ występuje zawsze po zwrocie es gibt, np.:*

In der Nahe gibt es sicher einen Supermarkt.
Gibt es hier noch einen freien Platz?